

за рахунок збільшення вмісту хлорофілу В, що говорить на активацію окисно-відновних процесів у рослинах.

Таким чином при зменшенні довжини пагона збільшується коренева система проростків гінґо та вміст пігментів фотосинтезу, що вказує на певну адаптацію до несприятливих умов субстратів і можливість використання гінґо для озеленення породних відвалів вугільних шахт.

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ “ПІВНІЧНЕ ПОДІЛЛЯ”

Сусол Н.М.

Львівський національний університет імені Івана Франка

Сьогодні в Україні, як і в багатьох державах світу, гостро постала проблема поєднання господарського використання природних ресурсів геосистем поряд із збереженням та охороною їх ландшафтного та біологічного різноманіття. Прикладом реалізації такого збалансованого розвитку в межах однієї території є національні природні парки (НПП).

Відповідно до Закону України “Про природно-заповідний фонд (ПЗФ)” (1992) національні природні парки є природоохоронними, рекреаційними, культурно-освітніми, науково-дослідними установами загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об’єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність.

Національний природний парк “Північне Поділля”, не дивлячись на короткий період його існування, є важливим природоохоронним об’єктом Львівської області, метою якого є збереження у природному стані цінних комплексів Гологоро-Вороняцького кряжу. Він включає в себе унікальні флористичні угруповання та “червонокнижні” види тварин, а також давні геологічні пам’ятки та особливі ландшафти. У природничому аспекті ця територія становить особливий інтерес як регіон, де сформувалися унікальні осередки реліктових екстразональних степових угруповань, а також букові лісостани, що ростуть на північно-східній межі ареалу основного домінанта – бука лісового, й становлять особливу цінність у загальноєвропейському масштабі [2]. Важливе значення НПП має для охорони верхів’їв басейну р.Західний Буг, а також для функціонування Північноподільсько-Опільського макроекокоридору регіональної екомережі.

Створення НПП “Північне Поділля” було передбачено Указом Президента України “Про розширення мережі територій національних природних парків та інших природно-заповідних об’єктів” ще у 2008 році. У цьому ж році проект створення цього об’єкту було включено до Регіональної програми розвитку заповідної справи у Львівській області до 2020 року”.

Відповідно, після детального вивчення території робочою групою, яка займалась проектуванням парку та узгодження всіх документальних аспектів,

Указом Президента України від 10.02.2010 року на території Бродівського, Буського та Золочівського районів створено національний природний парк “Північне Поділля” площею 15587,92 га. Відповідно до Указу Президента 35% території (5434,4 га) слід було вилучити у землекористувача та надати парку у постійне користування, решта 65% земель (10153,52 га) мали увійти до його складу без вилучення у землекористувача. [3]

У підготовці проектних матеріалів щодо створення НПП взяли участь: Національний лісотехнічний університет України, Інститут екології Карпат НАН України, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львівська облдержадміністрація, Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Львівській області, Львівське обласне управління лісового та мисливського господарства, Головне управління земельних ресурсів у Львівській області та його органи на місцях [4].

Проте, створення будь-якого нового природоохоронного об'єкту в Україні супроводжується рядом проблем чи непорозумінь. Виключенням не став і новостворений парк “Північне Поділля”. На шляху його створення виникало чимало протиріч і суперечок, які були висвітлені у засобах масової інформації (ЗМІ).

Насамперед, до створення парку негативно поставилось місцеве населення, яке було не проінформоване про статус, завдання та функції цієї території. Місцева громада Бродівського, Золочівського та Буського районів плутають поняття “заповідника” та “національного парку”, через що і виникають певні непорозуміння. Місцеві мешканці думають, що на території парку буде заборонена будь-яка господарська діяльність на землях, які їм належать, а мисливством зможуть займатись тільки “можновладці” на їхніх приватних територіях [5,9].

Створення “Північного Поділля” викликало обурення не тільки місцевих сільських громад, але і депутатів Львівської обласної ради. Такими виявились представники всеукраїнського об'єднання “Свобода”, які після появи тексту Указу Президента про створення національного природного парку “Північне Поділля”, скерували заяву щодо створення цього парку до Генеральної прокуратури і повідомили про це ЗМІ. Представники партії заявили, що рішення Львівської обласної ради від 22 грудня 2009 року, яким депутати підтримали створення національного природного парку незаконне. Так само, на думку політиків, незаконними є розпорядження Бродівської, Золочівської та Буської районних державних адміністрацій про погодження створення парку на території їхніх районів. Адже, жодна сільська рада не ухвалила рішення про підтримку створення парку та передачу до його складу земель їхніх громад, як того вимагає закон [8].

В таких питаннях спочатку потрібно добре розібратись у поняттях “заповідник” та “національний природний парк”. Заповідник – це територія, на якій заборонена будь-яка діяльність, а національний природний парк – територія, яка складається з кількох зон: заповідної – 5-10%, зони регульованої та стаціонарної рекреації, господарської. Отже, суттєве обмеження господарської діяльності характерне лише для заповідної зони. В межах інших зон також слід дотримуватися екологічного законодавства, але будь-яка діяльність не повинна суперечити

інтересам сільських громад.

Та незважаючи на всі негативні фактори “Північне Поділля” все ж отримав право на життя і має неабиякі перспективи розвитку та його туристично-рекреаційного використання. Територію національного парку можна використовувати як для стаціонарного відпочинку так і з туристичною метою.

Під час відвідин парку можна влаштовувати цікаві екотуристичні подорожі, головна мета яких – пізнання рідного краю без нанесення шкоди навколишньому середовищу. Під час таких подорожей мандрівники користуються тільки екологічно чистим транспортом (велосипеди, безмоторні човни), організують привали в спеціальних місцях [1].

Туристична діяльність у національних природних парках насамперед зумовлена наявністю різноманітних історичних місць, музеїв, пам’яток культури. На території НПП “Північне Поділля” можна відвідати багато пізнавальних і цікавих об’єктів.

На Золочівщині ще залишилася церква Святого Миколая на лінії колишніх оборонних валів, з кінця XVI ст., зі слідами оборонної архітектури, старим хрестом біля храму, встановленим на місці вівтаря попередньої церкви. Василіанський монастир у Золочеві був закладений ще у 1569 році. Нинішній монастирський комплекс - один з найцікавіших серед монастирів XIX- кінця XX ст. Уваги заслуговує копія чудотворної ікони Підгорецької Божої Матері (XVIII ст.), передана у монастир вже після реставрації. Має Золочів і свій некрополь - старий міський цвинтар, де, зокрема, можна знайти поховання кінця XVIII - початку XIX ст. Поруч знаходяться могили непримирених за життя: комплекс поховань січових стрільців (22 могили), мавзолей польських повстанців – учасників бойових дій 1918-1920 років, поховання радянських воїнів і 78 могил німецьких військовополонених. Є поховання вояків УПА і пам’ятник на могилі понад 600 чоловік, замучених НКВС у червні 1941 року у замку-в’язниці.

За останнє десятиліття візитною карткою Золочева став замок. Збудований на початку XVII ст. за проектом невідомого італійського архітектора та останнім словом тогочасної науки, замок є зразком поєднання оборонного та житлового призначення. Особливою окрасою Золочівського замку є Китайський палац – єдиний в Україні й один з трьох у Європі, зразок “східної” архітектури. У ньому поєднано впливи східної культури та місцеві традиції. Китайський палац є музеєм східних культур у складі Львівської галереї мистецтв.

У мальовничому селі Підлиссі Золочівського району, яке розкинулося біля підніжжя Білої гори, на давньому дворіщі створено музей-садибу Маркіяна Шашкевича – поета, громадського діяча, священика, просвітителя [7].

На території парку можна також відвідати відомий Підгорецький замок, що на Бродівщині. Будувався він у 1635—1640 рр. архітектором Болланом як літня резиденція Станіслава Конєцпольського. Він вважається однією з найунікальніших пам’яток європейського мистецтва. До замкового комплексу входять: костел, заїжджий двір з сонячним годинником та замковий парк. Неподалік від замку

знаходиться дерев'яна церква св. Михайла XVIII ст. та 400-літня липа. З цього часу в місті збереглась частина оборонного валу.

На хуторі Плісницько, який є частиною села Підгірці, розташована унікальна пам'ятка археології Плісницьке городище — місце локалізації давньоруського міста з однойменною назвою. Поруч городища знаходиться Василянський монастир XVII—XVIII ст. Селище Підкамінь славиться своїм оборонним монастирем збудованим в XVII—XVIII ст., який належав чернечому ордену домініканців. Унікальною пам'яткою природи, яка знаходиться в с. Підкамінь є 17-ти метровий камінь — залишок морського рифу, який утворився бл. 25 млн. років тому в результаті геологічних змін земної поверхні.

Привертає увагу подорожуючих і Олеский замок, що знаходиться на території Буського району. Належить він до найстародавніших оборонних споруд в Галичині. Про нього згадується вже у 1366 році. Можна припускати, що він існував ще за Галицько-Волинського князівства і був резиденцією князя або якогось знатного боярина. У 1605 році Олеский замок перейшов у власність воєводи Яна Даниловича. Від другої половини XVII ст, замок почав занепадати. Зараз замок заново відбудований [6].

Отже, НПП “Північне Поділля” є яскравим прикладом як багатьох непорозумінь і суперечок так і багатьох перспектив у його розвитку. Можливо, через декілька років свого функціонування він виправдає сподівання тих науковців, які доклали максимум зусиль для створення такого важливого природно-заповідного об'єкту.

Література:

1. Кукурудза М.М. Менеджмент національних парків: [навч. посіб.] / Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 127 с.

2. Наукове обґрунтування створення Національного природного парку “Північне Поділля” / Державне управління екології та природних ресурсів у Львівській області. – Львів : [без вид.], 2009. – 234 с.

3. Указ Президента України №1129 “Про розширення мережі територій національних природних парків і інших природно-заповідних об'єктів” : за станом на 1 грудня 2008 р. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2008. – 30 с.

www.menr.gov.ua; www.zaxid.net/news; www.karpaty.info/ua;

www.loda.gov.ua/ua/region; www.radiosvoboda.org; www.portal.lviv.ua/news

НАХОДКИ ПЧЕЛЫ *OSMIA SIGNATA* (HYMENOPTERA, APOIDEA, MEGACHILIDAE) И ЕЕ ГНЕЗД В ОПУКСКОМ ПРИРОДНОМ ЗАПОВЕДНИКЕ В КРЫМУ

Иванов С.П., Фатерыга А.В., Жидков В.Ю., Суфьянова А.С.
Таврический национальный университет им. В.И. Вернадского,

В сохранении биологического разнообразия в Крыму ведущую роль играют природные заповедники. Два из пяти крымских заповедников – Казантипский и Опуцкий природные заповедники расположены в степной зоне полуострова. На их